ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δεδομένα, τάσεις και προκλήσεις για ένα βιώσιμο μέλλον

Since 1997

AE4RIA

Alliance of Excellence for Research and Innovation on Aephoria

200	100	120	150	1,000	500M
RESEARCHERS	PROJECTS	COUNTRIES	CONFERENCES	PUBLICATIONS	MILLION FUNDING

Innovative Systems for the Sustainable Interaction between Nature- Society - Economy

Research and Innovation Centers

- ReSEES Research Laboratory - Athens University of Economics and Business
- Stochastic Modeling and Applications Laboratory - Athens University of Economics and Business
- Sustainable Development Unit - Athena Research Center
- Department of Technology, Management, and Economics - Technical University of Denmark

Innovation Acceleration Hubs

- UN Climate Change Global Innovation Hub
- EIT Climate-KIC
- Brigaid Connect
- MENA Maritime Accelerator
- Black Sea Accelerator

Science - Policy Networks

- Sustainable Development Solutions Network (SDSN)
- SDSN Global Climate Hub
- SDSN Europe
- SDSN Greece
- Water Europe
- Nexus cluster
- Earth-Humanity Coalition (EHC)

Scientific Associations and Academies

- World Council of Environmental and Resource Economists Associations (WCEREA)
- European Association of Environmental and Resource Economists (EAERE)
- World Academy of Art and Science (WAAS)
- Academia Europaea
- European Academy of Sciences and Arts
- InterAcademy Partnership (IAP)
- Academy of Engineering and Technology of Developing Worlds (AETDEW)

Transformations for Systems Sustainability

Climate Neutrality - Resilience

WFEB LULUCF

Oceans Seas

Socio-Economics Financial

Innovation Acceleration

Education Skills

Prof. Phoebe Koundouri
Founder and Scientific Chair

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1 **Εισαγωγή**

Σπατάλη Τροφίμων

2 **Έρευνα**

Παρουσίαση αποτελεσμάτων

3 **Συμπεράσματα**

Ερωτήσεις

Food waste refers to the decrease in the quantity or quality of food resulting from decisions and actions by retailers, food service providers and consumers.

FAO, 2019

Η ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΛΥΣΙΔΑ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ

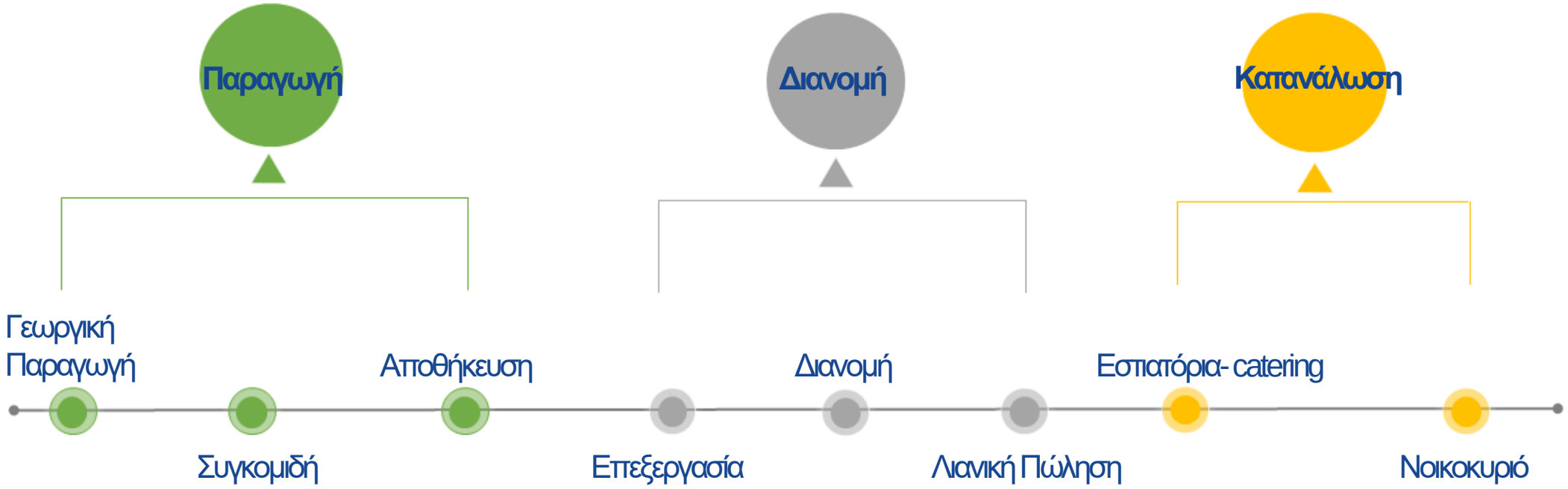

HOUSEHOLD FOOD WASTE

Η πλειοψηφία της σπατάλης τροφίμων συντελείται στα νοικοκυριά

55%

ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ζήτηση - Προσφορά

Υπερπαραγωγή

Αποθήκευση

Απώλειες κατά την επεξεργασία

Πρότυπα αλυσίδων λιανικής πώλησης

Καταναλωτικές πρακτικές

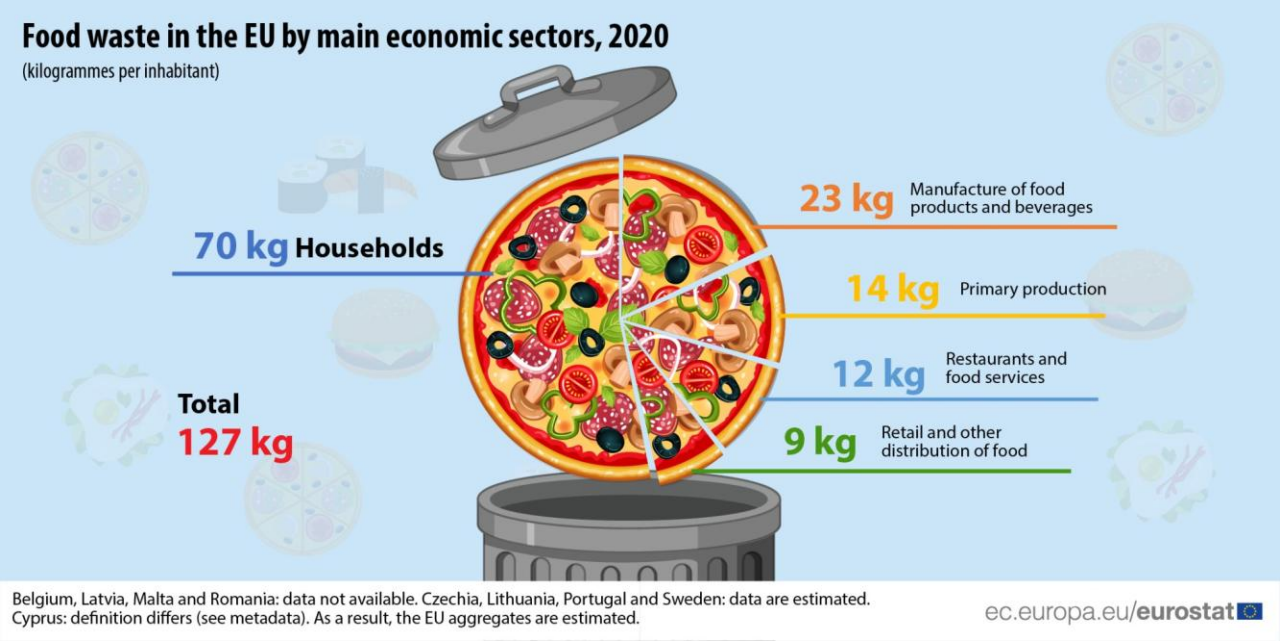

ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Κατά την αγορά

Απόρριψη λόγω εμφάνισης

Αγορές χωρίς σχεδιασμό

(λίστα αγορών, προγραμματισμός γευμάτων)

Ημερομηνία λήξης

Ημερομηνία προτεινόμενης ανάλωσης

Προσφορές και προωθητικές ενέργειες

Στο σπίτι

Λάθος αποθήκευση και συντήρηση

Ημερομηνία λήξης

Ημερομηνία προτεινόμενης ανάλωσης

Ποσότητες μαγειρεμένου φαγητού

Απόρριψη μαγειρεμένου φαγητού τις επόμενες μέρες

Περισσεύματα από την προετοιμασία γευμάτων

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σπατάλη άλλων φυσικών πόρων (γη, νερό, ενέργεια)

Εκπομπές αερίων (μεθάνιο, CO_2) – φαινόμενο του θερμοκηπίου

Βιοποικιλότητα (ρύπανση και κλιματική αλλαγή)

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Φτώχεια

Επισιτιστική ανασφάλεια

Υγεία - σωστή διατροφή

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κεφάλαια που δαπανούνται για τρόφιμα που τελικά δεν καταναλώνονται

Μείωση του εισοδήματος των παραγωγών (κυρίως των μικροκαλλιεργητών)

Αύξηση των τιμών των τροφίμων – μείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών

Υψηλό κόστος διαχείρισης του όγκου των αποβλήτων

Κόστος ευκαιρίας

ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ 17 SDGs (ΣΒΑ)

- **ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑ**
- **1238 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ**
- **1/11/21 – 15/2/2022**

ΠΟΙΟΤΙΚΗ
ΠΟΣΟΤΙΚΗ
ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ (ΜΕΣΩ APP)

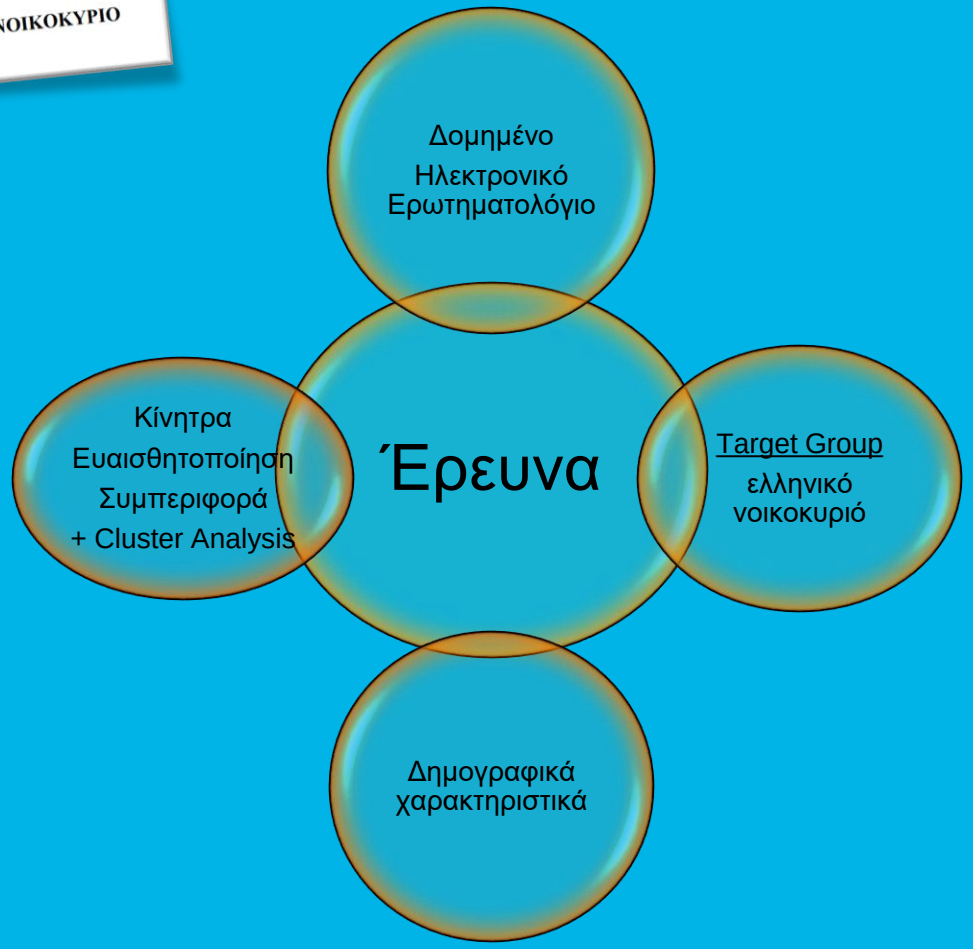

Publication: Prokopis K. Theodoridis, Theofanis V. Zacharatos, Vasiliki S. Boukouvala, (2023). Consumer behaviour and household food waste in Greece. *British Food Journal.* https://doi.org/10.1108/BFJ-02-2023-0141

Διάγραμμα 1: Φύλο συμμετεχόντων

Διάγραμμα 2: Ηλικία συμμετεχόντων

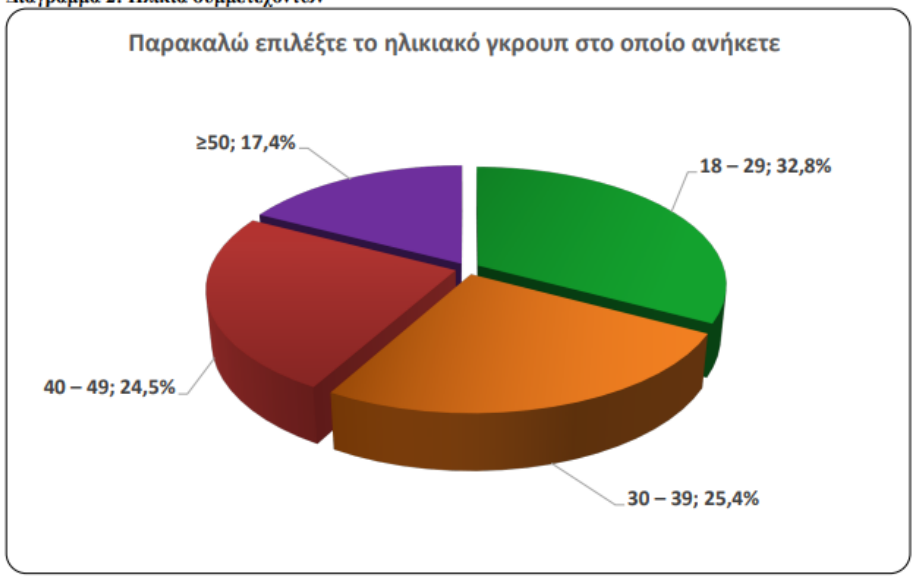

Διάγραμμα 3: Άτομα στο νοικοκυριό

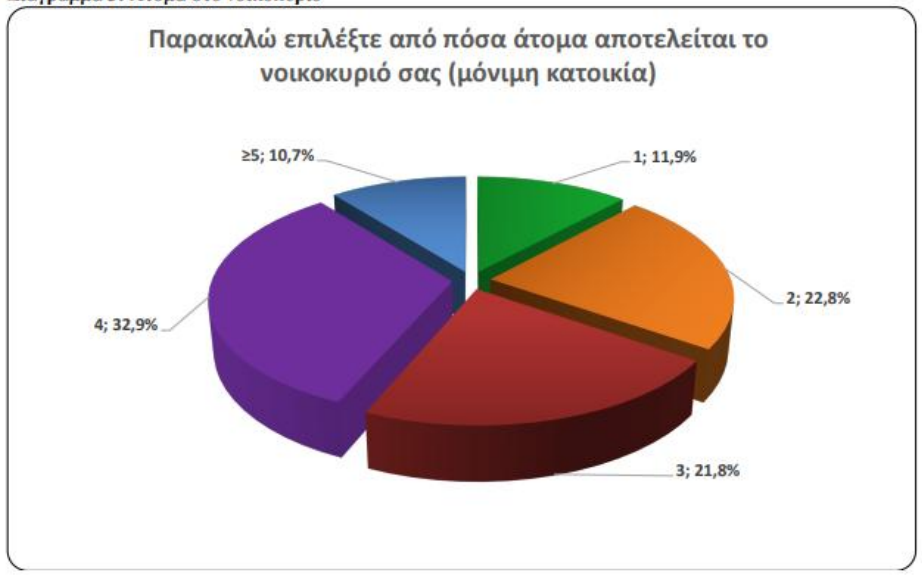

Διάγραμμα 4: Συνολικό εισόδημα νοικοκυριού

Γνωρίζω το πρόβλημα της σπατάλης τροφίμων (food waste)

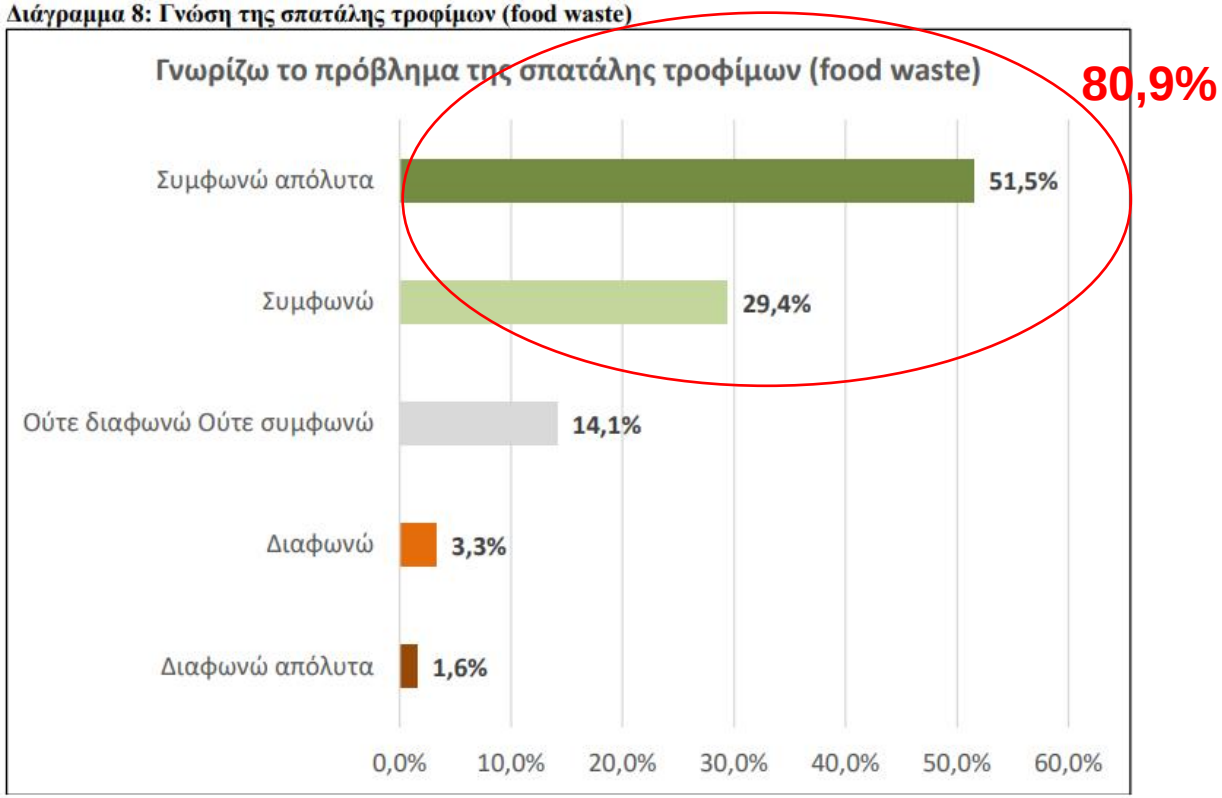

2022

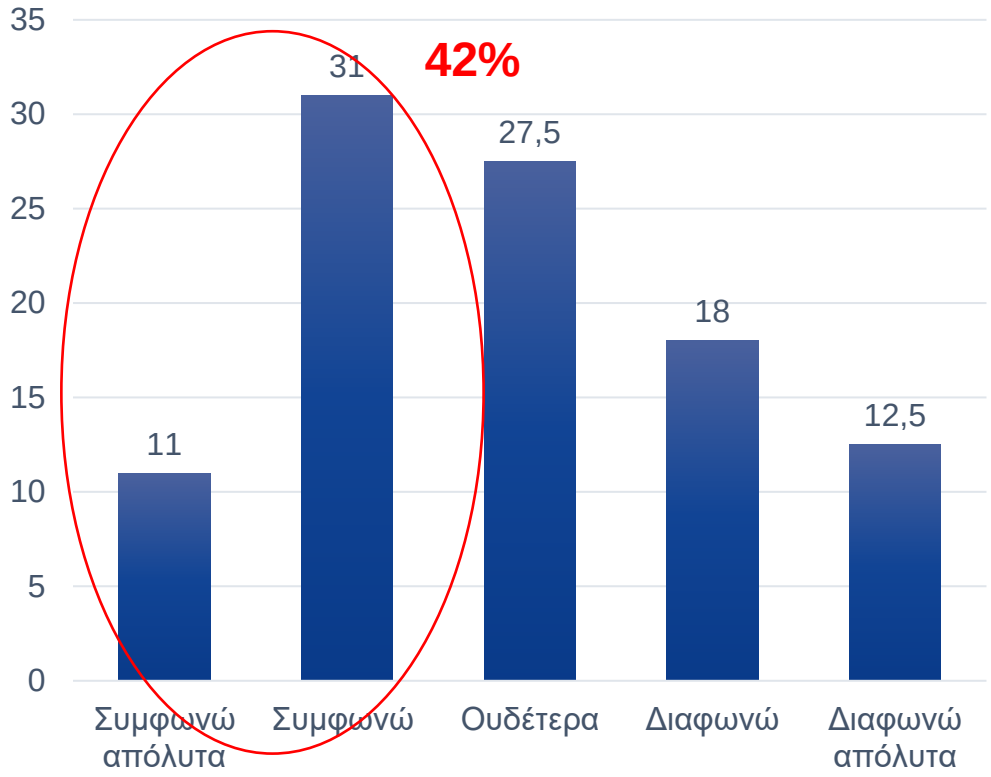

2014

Διάγραμμα 9: Πανδημία και σπατάλη τροφίμων στην Ελλάδα

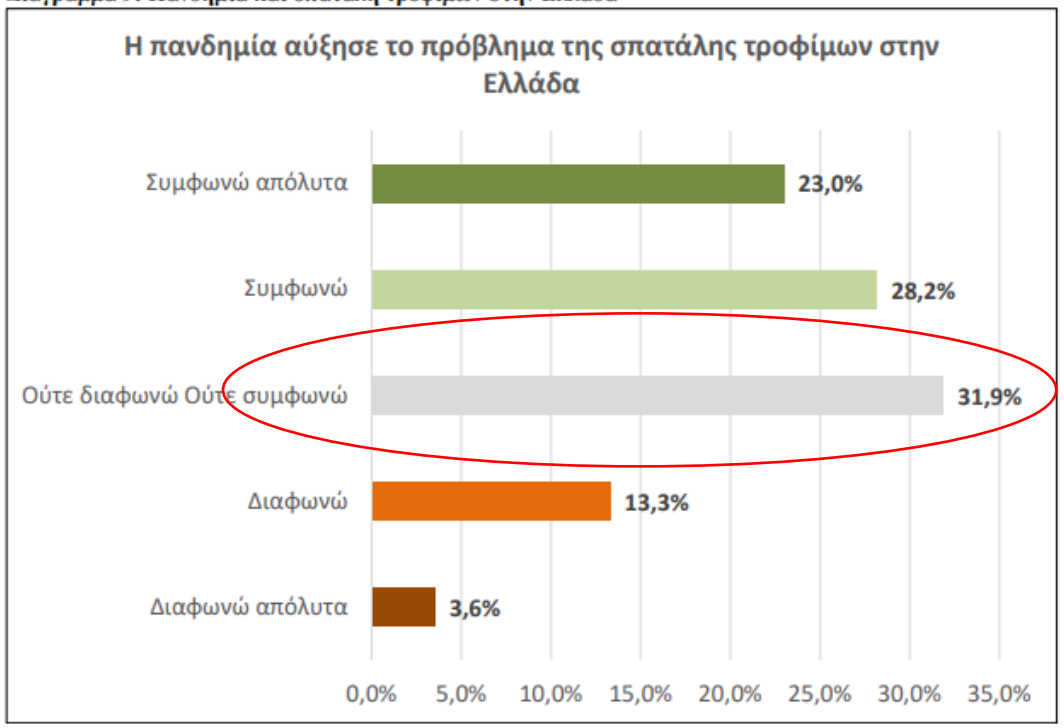

Publication: Prokopis K. Theodoridis and Theofanis V. Zacharatos, (2022). Food waste in Covid- 19 lockdown era and consumer behaviour- The case of Greece. *Socio-Economic Planning Sciences.* https://doi.org/10.1016/j.seps.2022.101338

Διάγραμμα 10: Σπατάλη τροφίμων και περιβάλλον

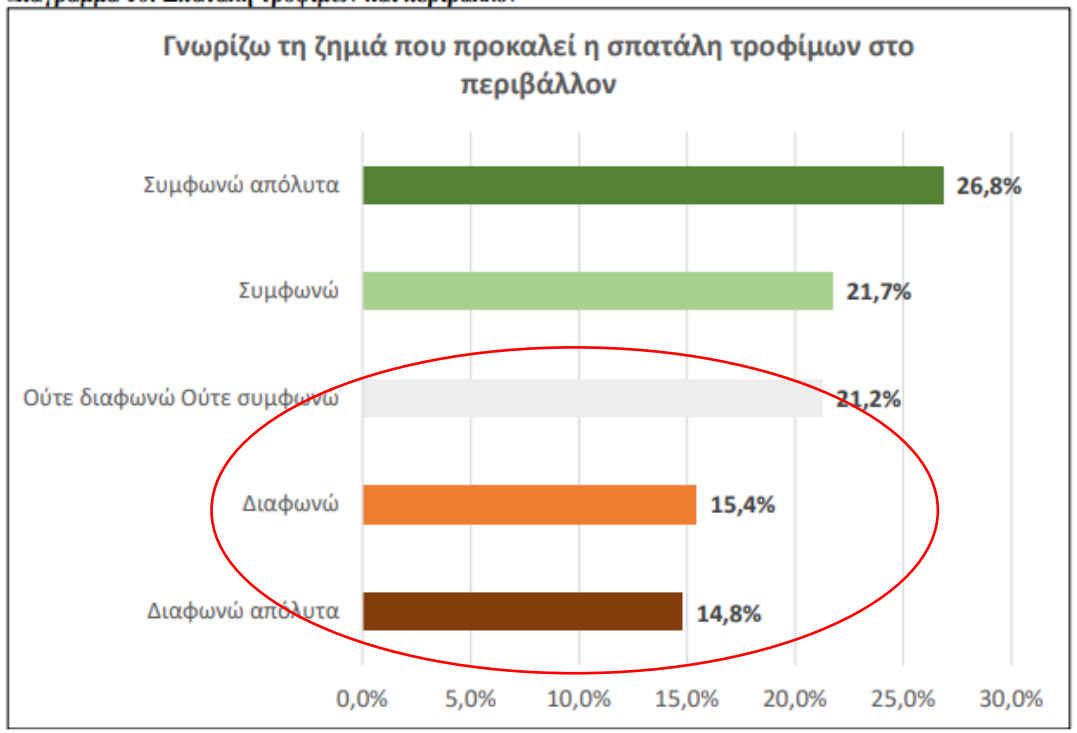

Διάγραμμα 11: Γνώση της «ημερομηνίας λήξης»

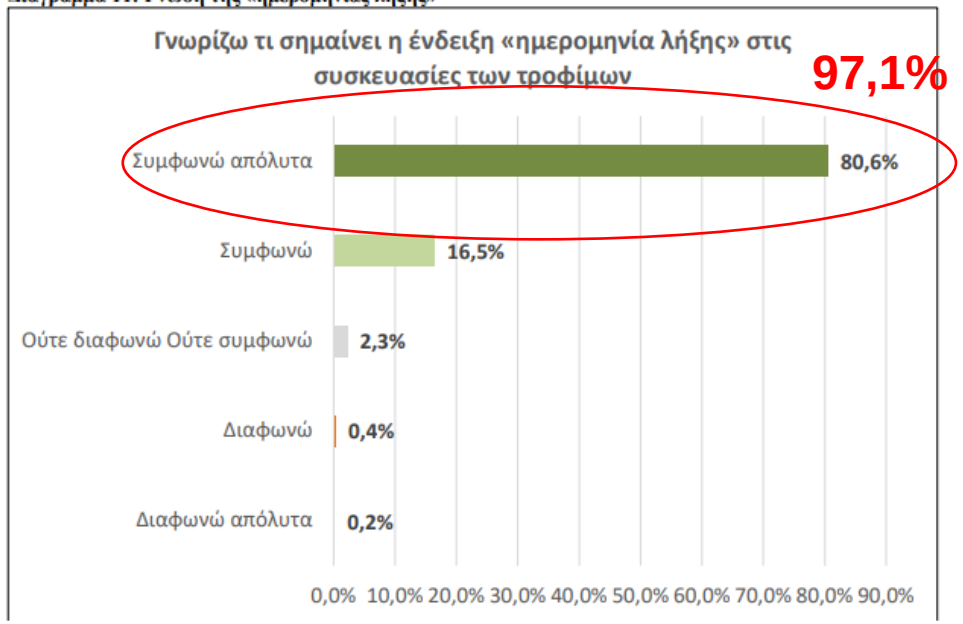

Διάγραμμα 12: Γνώση της ένδειξης «ανάλωση κατά προτίμηση πριν»

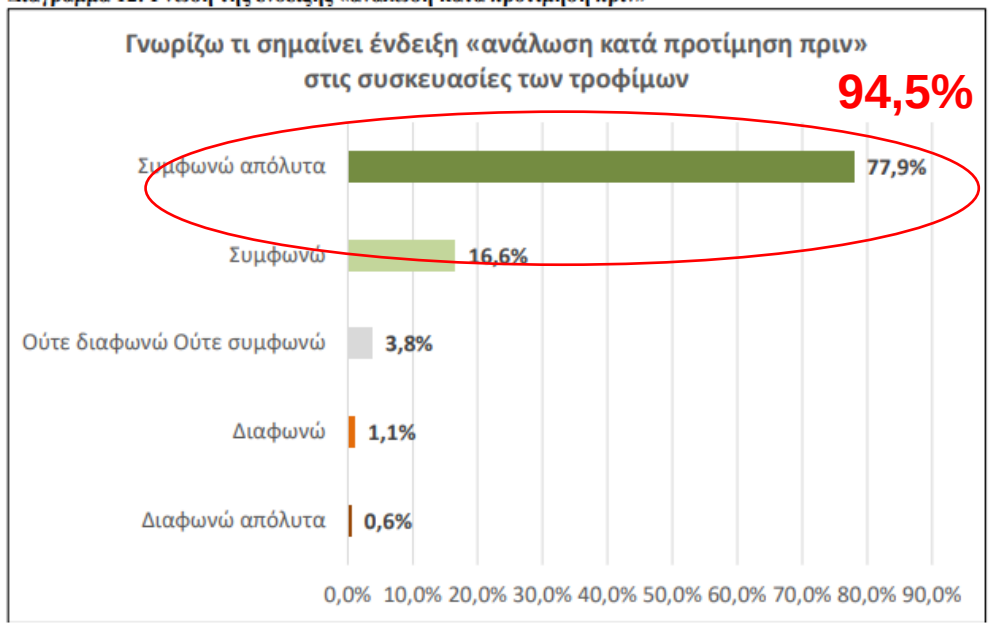

Διάγραμμα 13: Αγορές τροφίμων και ένδειξη «ημερομηνία λήξης»

Διάγραμμα 14: Αγορές τροφίμων και ένδειξη «ανάλωση κατά προτίμηση πριν»

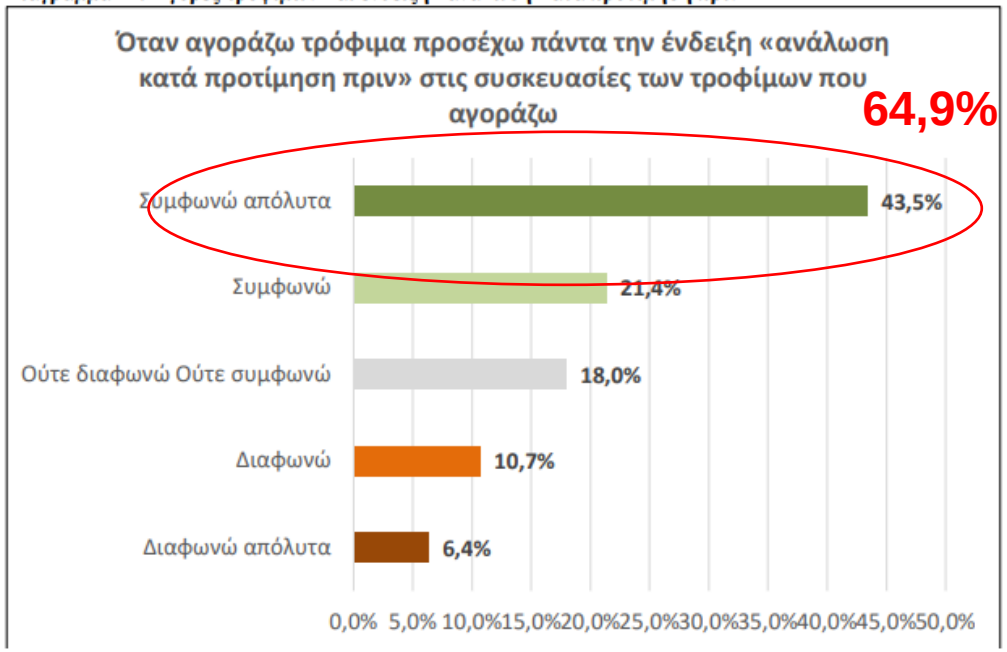

Διάγραμμα 19: Ποσότητες μαγειρεμένου φαγητού στο σπίτι

Διάγραμμα 23: Αγορά αναγκαίων ποσοτήτων τροφίμων για το σπίτι

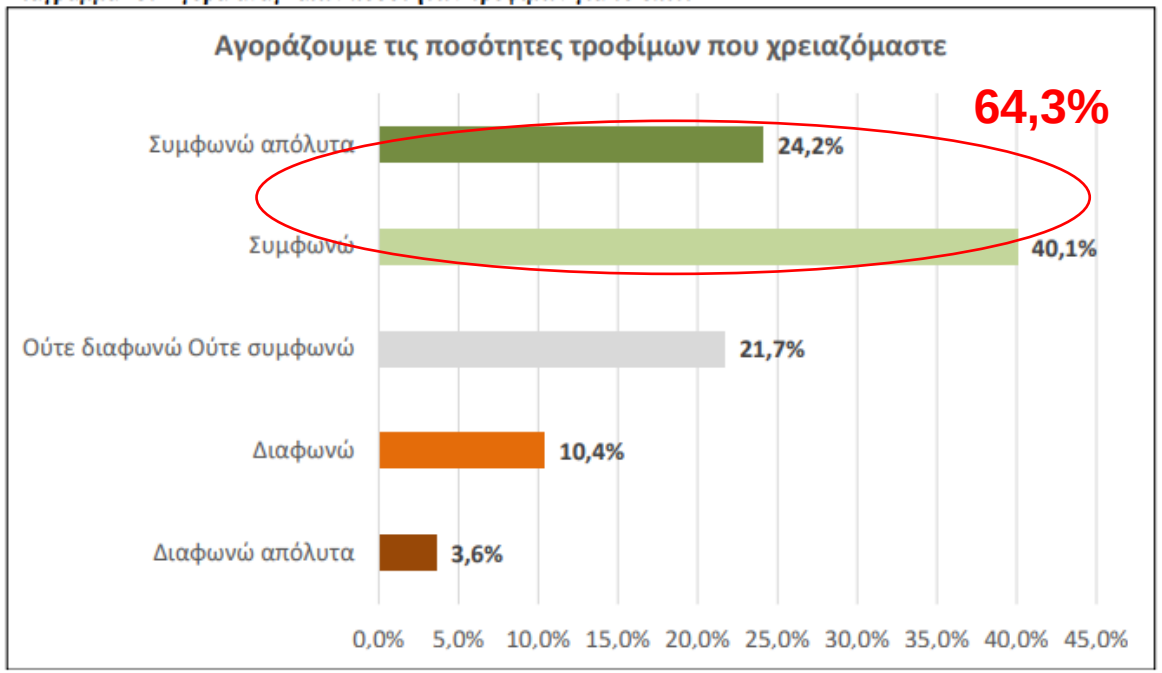

Διάγραμμα 20: Λίστα αγορών τροφίμων για το σπίτι

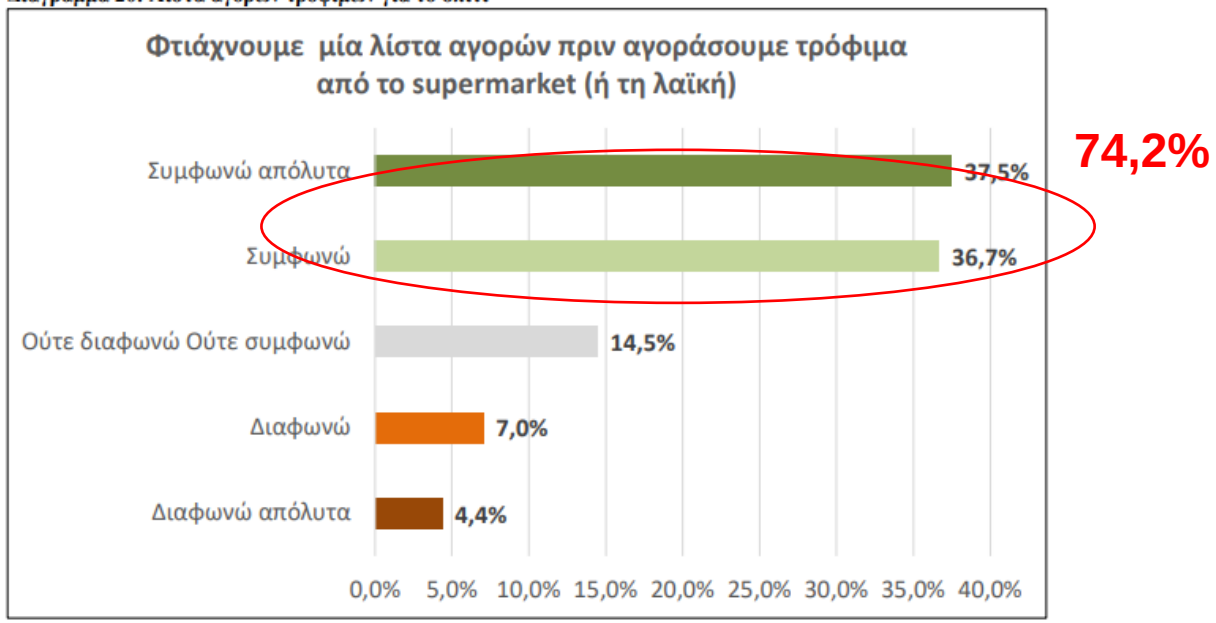

Διάγραμμα 21: Τσεκ τροφίμων στο σπίτι πριν την αγορά

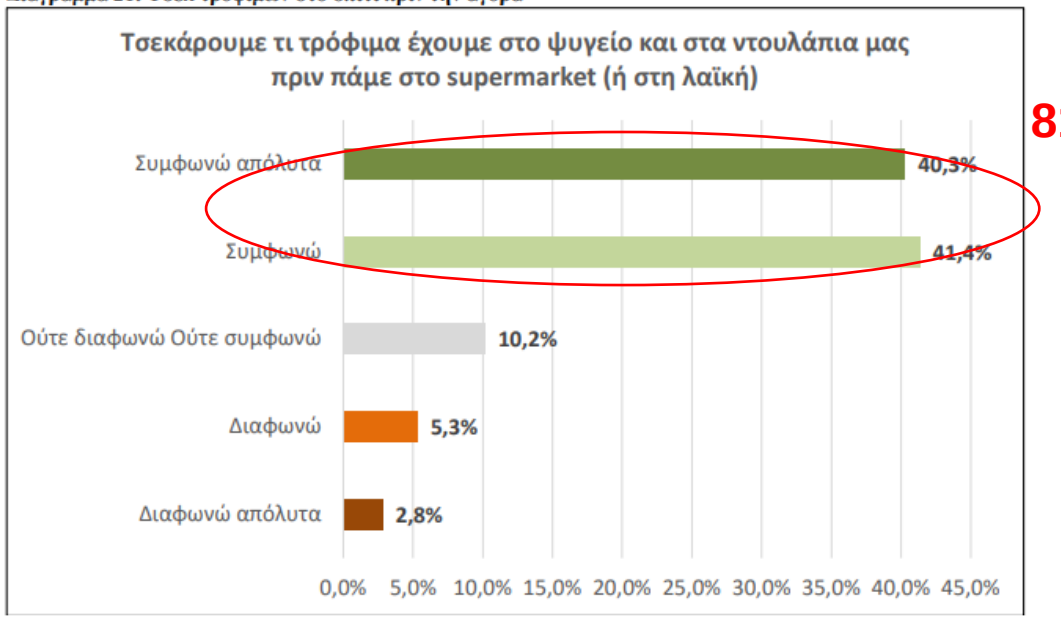

Διάγραμμα 22: Προγραμματισμός γευμάτων των επόμενων ημερών στο σπίτι

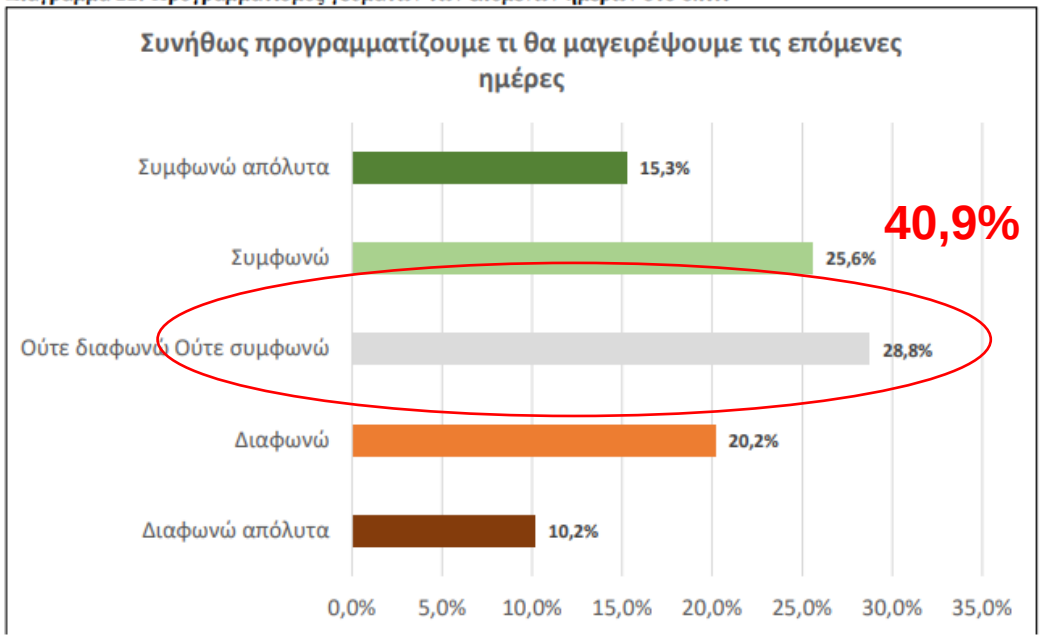

Διάγραμμα 27: Προσπάθεια για τη μείωση της σπατάλης

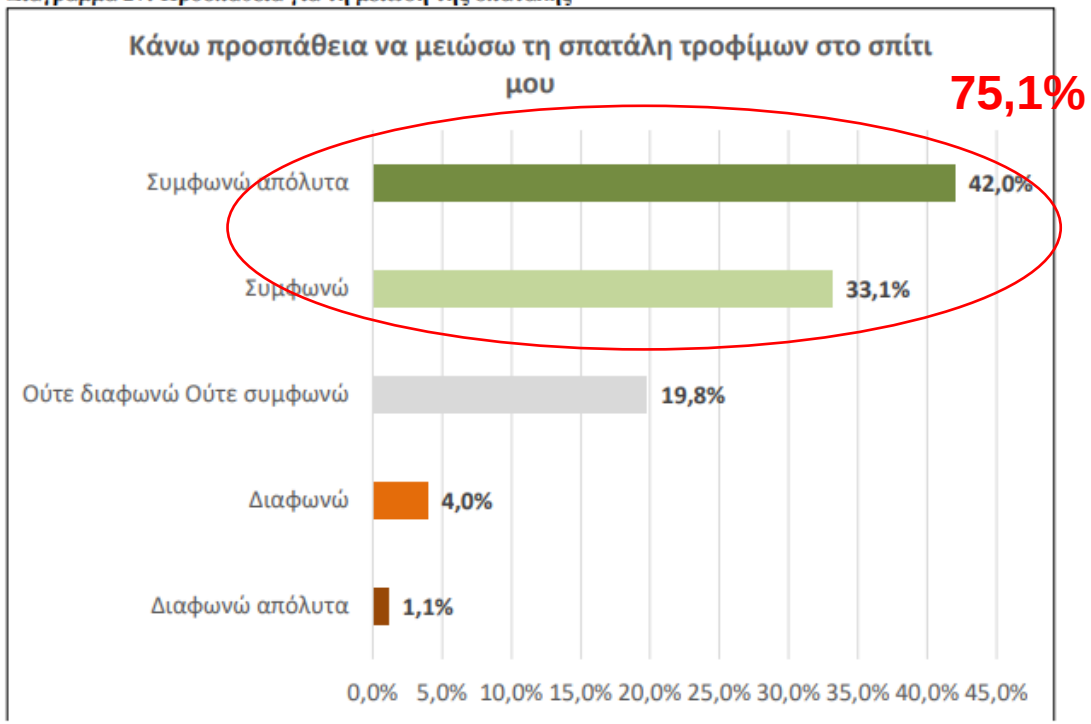

2022

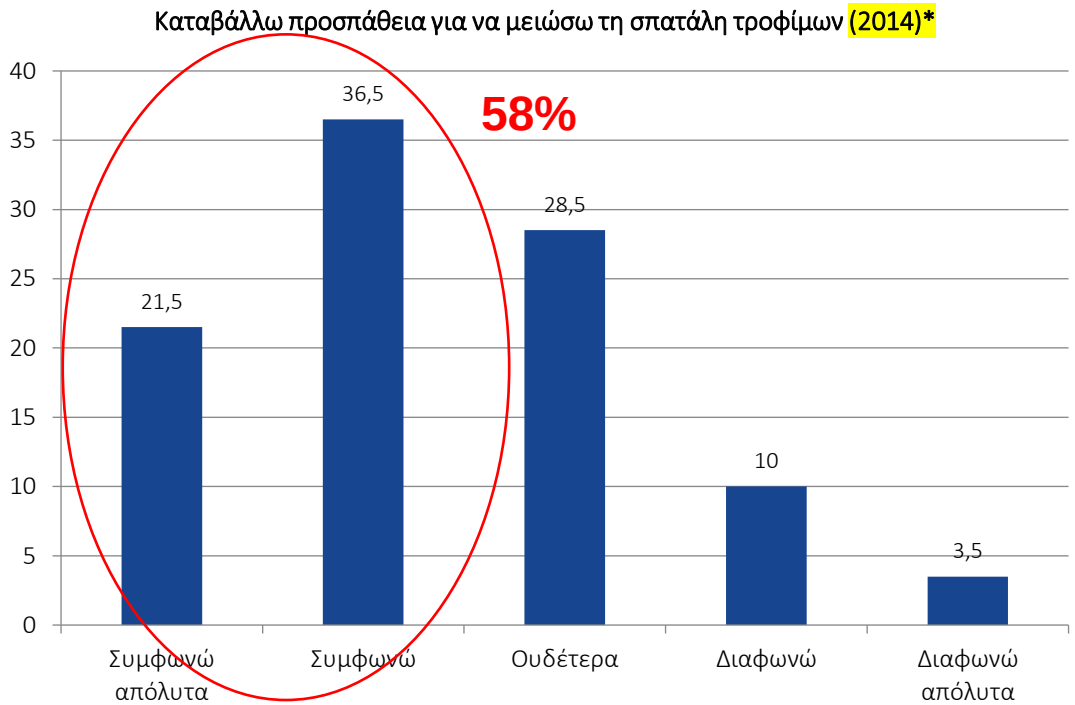

2014

Διάγραμμα 28: Ενόχληση από τη δική μας σπατάλη τροφίμων

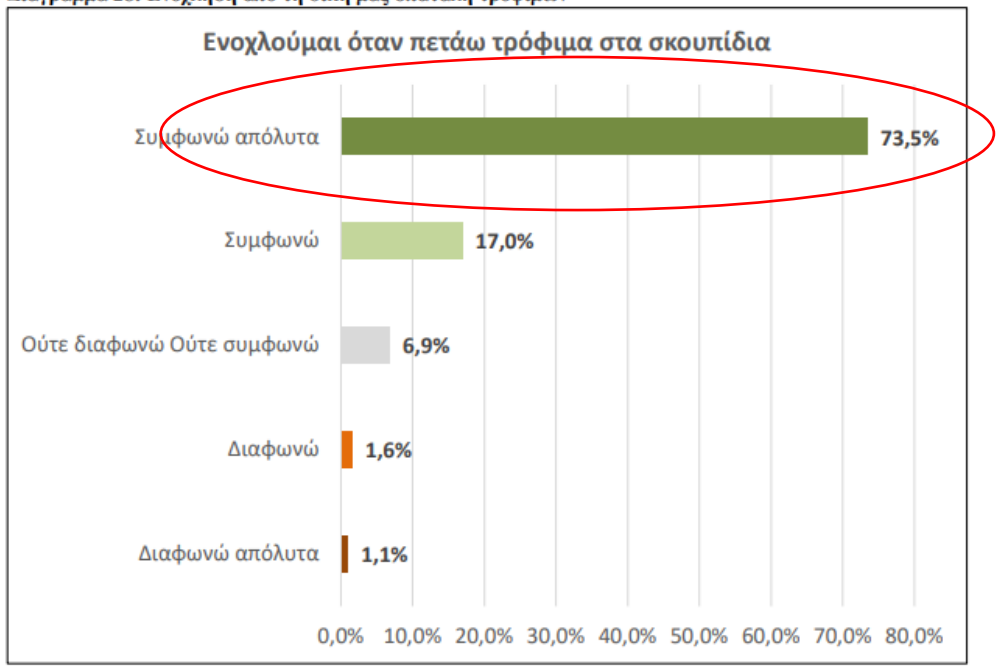

Διάγραμμα 29: Ενόχληση από τη σπατάλη τροφίμων των άλλων

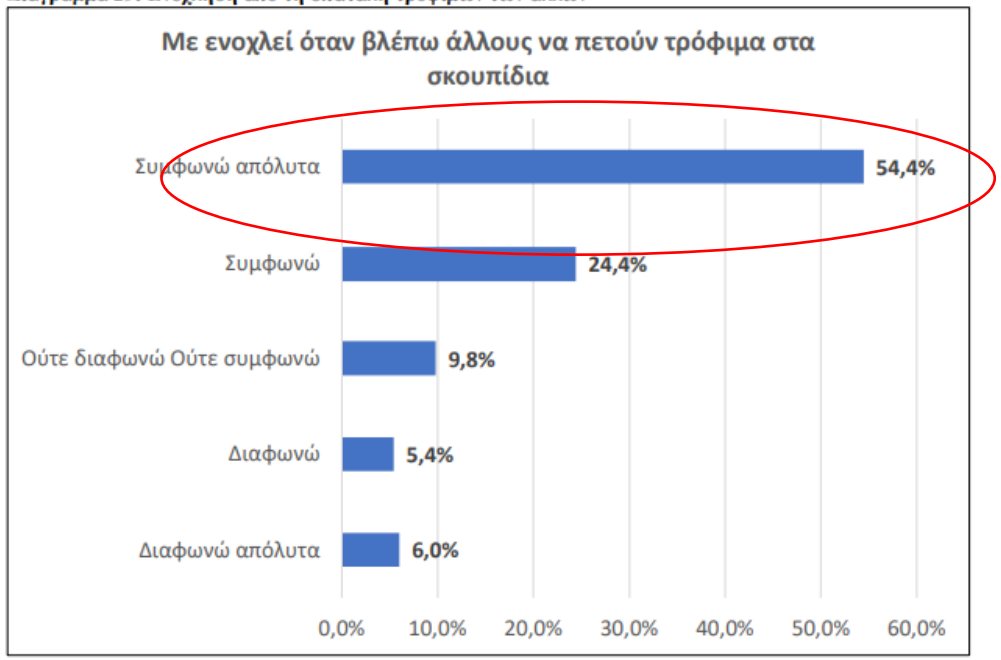

Διάγραμμα 30: Γνώση των κατηγοριών τροφίμων που πετάμε στα σκουπίδια

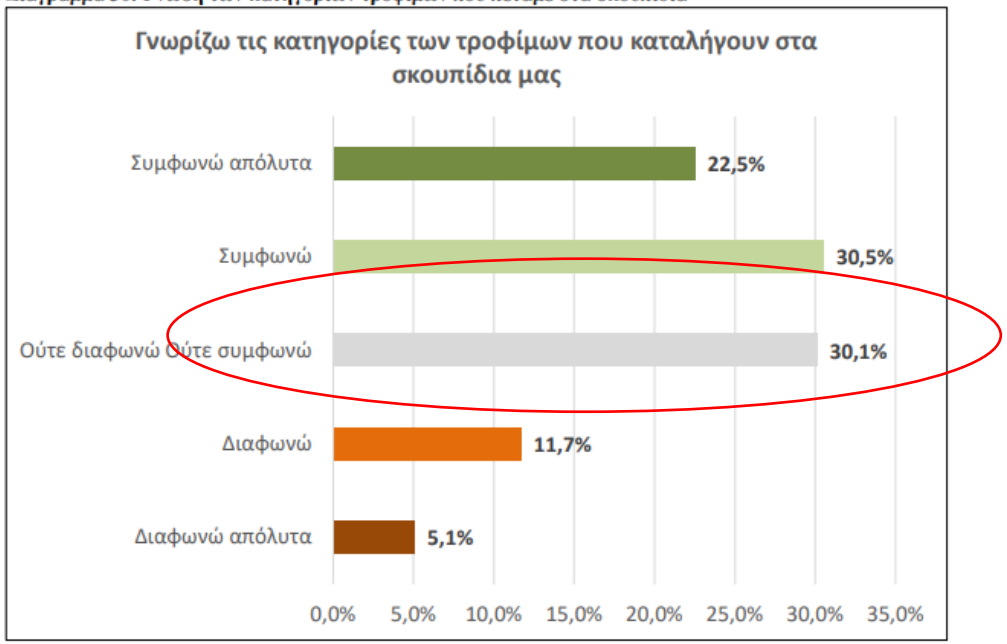

Διάγραμμα 24: Ποσότητες τροφίμων για το σπίτι

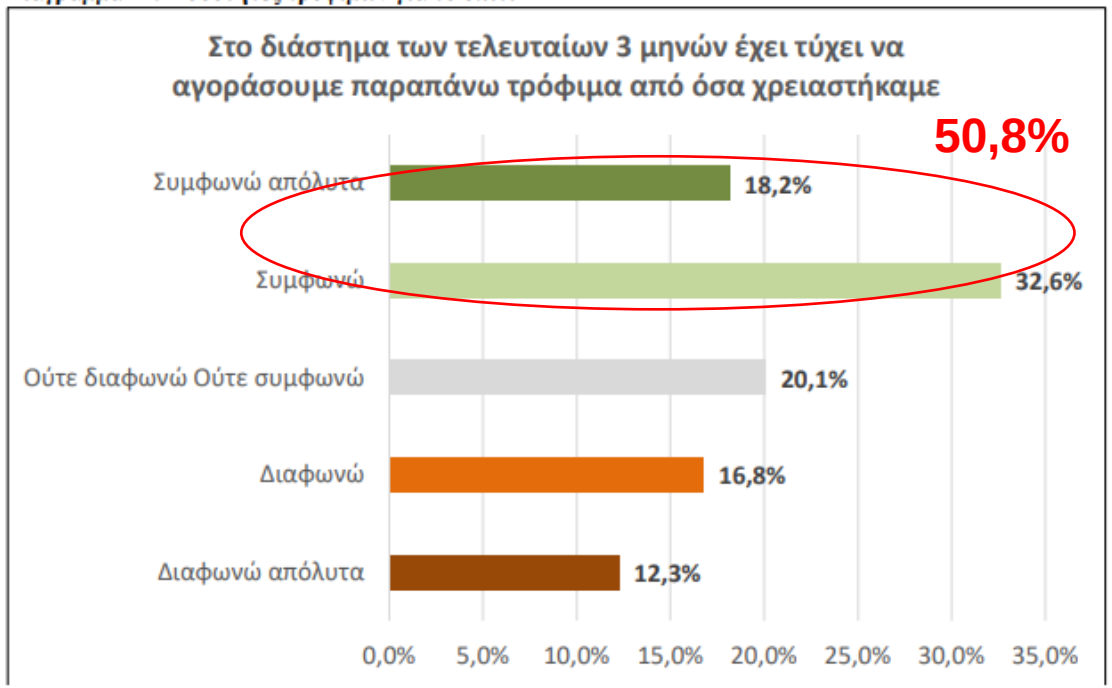

Διάγραμμα 32: Απόρριψη τροφίμων ή φαγητού στα σκουπίδια τους δύο τελευταίους μήνες

Διάγραμμα 15: Διαχείριση ζυμαρικών στο σπίτι με ημερομηνία ανάλωσης που έχει παρέλθει

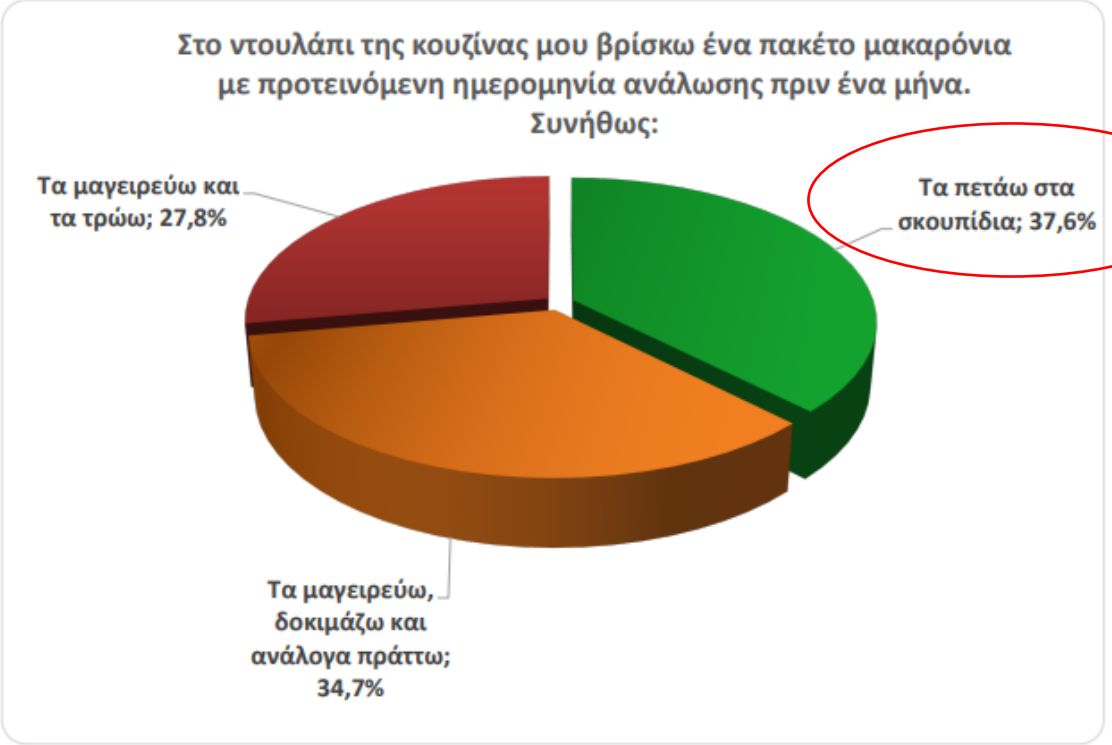

Διάγραμμα 16: Διαχείριση γαλακτοκομικών στο σπίτι με ημερομηνία ανάλωσης που έχει παρέλθει

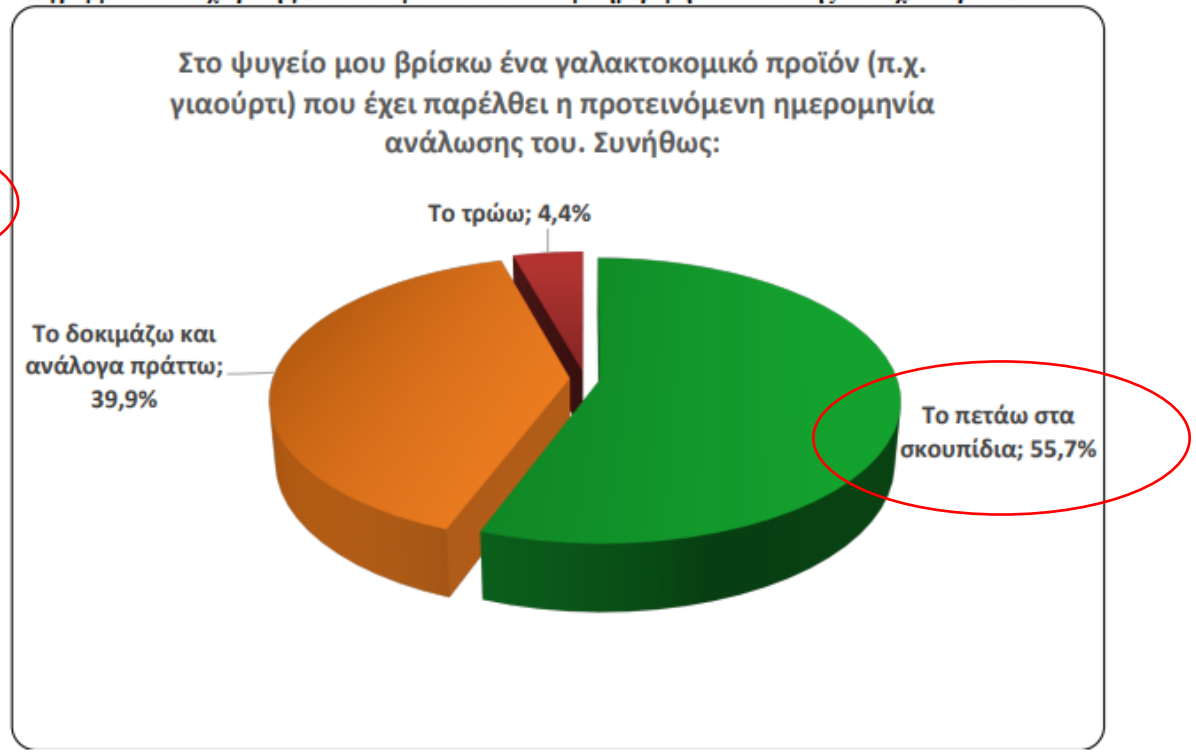

Διάγραμμα 33: Κατηγορίες τροφίμων στα σκουπίδια

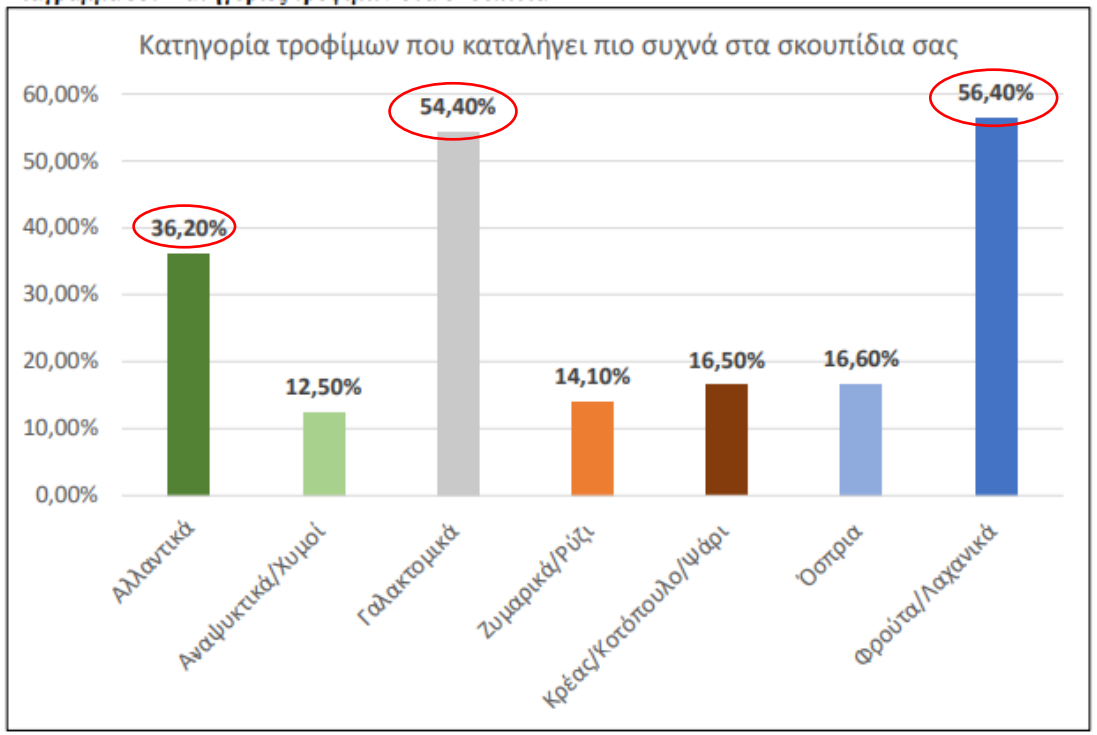

Κατηγόριες τροφίμων που απορρίπτονται πιο συχνά στα σκουπίδια (2019)

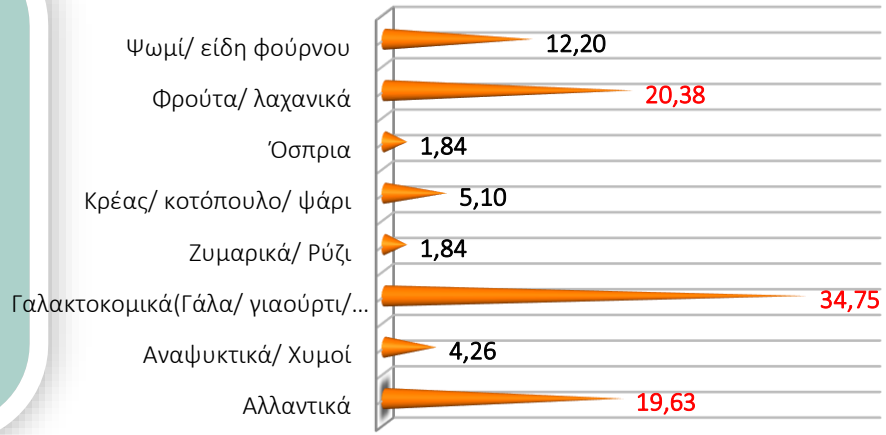

Κατηγορίες τροφίμων που καταλήγουν πιο συχνά στα σκουπίδια (2014)

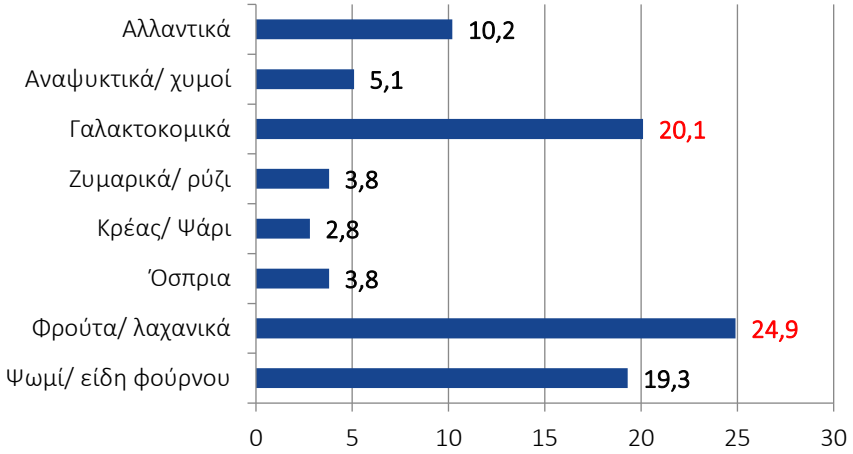

Cluster 1:

Οι ενημερωμένοι καταναλωτές!

- ✓ 60% από 18 μέχρι 39 ετών
- ✓ Γνωρίζουν τη ζημιά που προκαλεί η σπατάλη τροφίμων στο περιβάλλον
- ✓ Ελέγχουν ημερομηνία λήξης των τροφίμων που αγοράζουν
- ✓ Υπάρχει τάση στο να προγραμματίζουν τα γεύματα των επόμενων ημερών
- ✓ Προσπαθούν να αγοράζουν τις ποσότητες τροφίμων που χρειάζονται

Γνώση του προβλήματος και ανεπτυγμένη οικολογική συνείδηση!

Cluster 2

Οι προγραμματιστές καταναλωτές!

- ✓ 60,5% από 18 μέχρι 39 ετών
- ✓ Δε γνωρίζουν με σαφήνεια τη ζημιά που προκαλεί η σπατάλη τροφίμων στο περιβάλλον
- ✓ Δεν ελέγχουν τακτικά ημερομηνία λήξης των τροφίμων που αγοράζουν
- ✓ Υπάρχει τάση στο να προγραμματίζουν τα γεύματα των επόμενων ημερών
- ✓ Προσπαθούν να αγοράζουν τις ποσότητες τροφίμων που χρειάζονται

Προσπάθεια για καλύτερη οργάνωση του νοικοκυριού τους!

Cluster 3

Οι απρόσεκτοι καταναλωτές!

- ✓ 40% από 18 μέχρι 29 ετών
- ✓ Δε γνωρίζουν τη ζημιά που προκαλεί η σπατάλη τροφίμων στο περιβάλλον
- ✓ Δεν ελέγχουν τακτικά ημερομηνία λήξης των τροφίμων που αγοράζουν
- ✓ Δεν προγραμματίζουν τα γεύματα των επόμενων ημερών
- ✓ Αγοράζουν περισσότερες ποσότητες τροφίμων από αυτές που χρειάζονται

Αυξημένη ροπή προς σπατάλη τροφίμων!

Cluster 4

Οι τυπικοί καταναλωτές!

- ✓ Ο ένας στου δύο είναι πάνω από 40 ετών
- ✓ Δε γνωρίζουν τη ζημιά που προκαλεί η σπατάλη τροφίμων στο περιβάλλον
- ✓ Προσέχουν ημερομηνία λήξης των τροφίμων που αγοράζουν
- ✓ Δεν προγραμματίζουν τα γεύματα των επόμενων ημερών

Υπάρχει τάση στο να αγοράζουν παραπάνω τρόφιμα από αυτά που χρειάζονται

Είναι το μέσο ελληνικό νοικοκυριό !

Παρόλο που μπορεί να γνωρίζουν σε γενικές γραμμές τη σπατάλη τροφίμων δεν έχουν αναπτύξει κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά για τη μείωσης του προβλήματος!

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

✓Οι Έλληνες καταναλωτές γνωρίζουν το πρόβλημα της σπατάλης τροφίμων αλλά αυτό δεν οδηγεί σε αντίστοιχη συμπεριφορά

✓Παρατηρείται μια συνεχής αύξηση της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών

✓Η οικονομική κρίση είχε επηρεάσει τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, καθώς οι καταναλωτές έγιναν πιο προσεκτικοί στις αγορές τους

✓Οι κατηγορίες τροφίμων που καταλήγουν στα σκουπίδια παραμένουν διαχρονικά ίδιες

✓Υπάρχουν διαφορετικές ομάδες καταναλωτών με βάση τη συμπεριφορά τους απέναντι στη σπατάλη τροφίμων, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις.

✓Στην Ελλάδα πρέπει να επικαιροποιούμε τακτικά το θεσμικό πλαίσιο και να επενδύσουμε σε υποδομές

✓Έχουμε ανάγκη να εφαρμόσουμε τις ευρωπαϊκές οδηγίες υιοθετώντας μια ολιστική στρατηγική αντιμετώπισης του προβλήματος

✓Χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση αλλά κυρίως εκπαίδευση των καταναλωτών

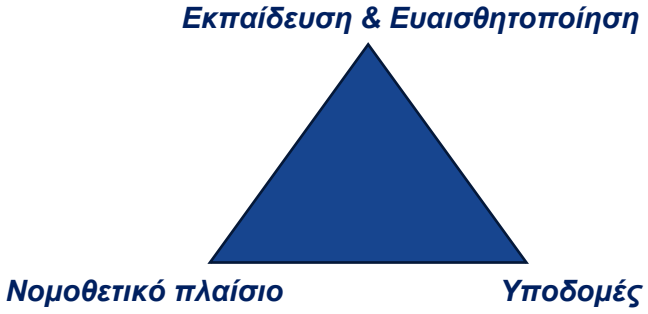

Food Waste App

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Το app είναι σε πιλοτική φάση και έχει δοκιμαστεί σε κανονικές συνθήκες
- Διανεμήθηκε σε 125 χρήστες – νοικοκυριά με στόχο την όσο το δυνατόν καλύτερη αντιπροσώπευση νοικοκυριών με διαφορετικό αριθμό μελών
- Η χρήση της εφαρμογής από τα νοικοκυριά ήταν σε εθελοντική βάση
- Από τους 125 χρήστες – νοικοκυριά, τελικά τα 80 νοικοκυριά ήταν δυνατό να αντλήσουμε δεδομένα που ήταν ολοκληρωμένα

SCREENSHOTS

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ

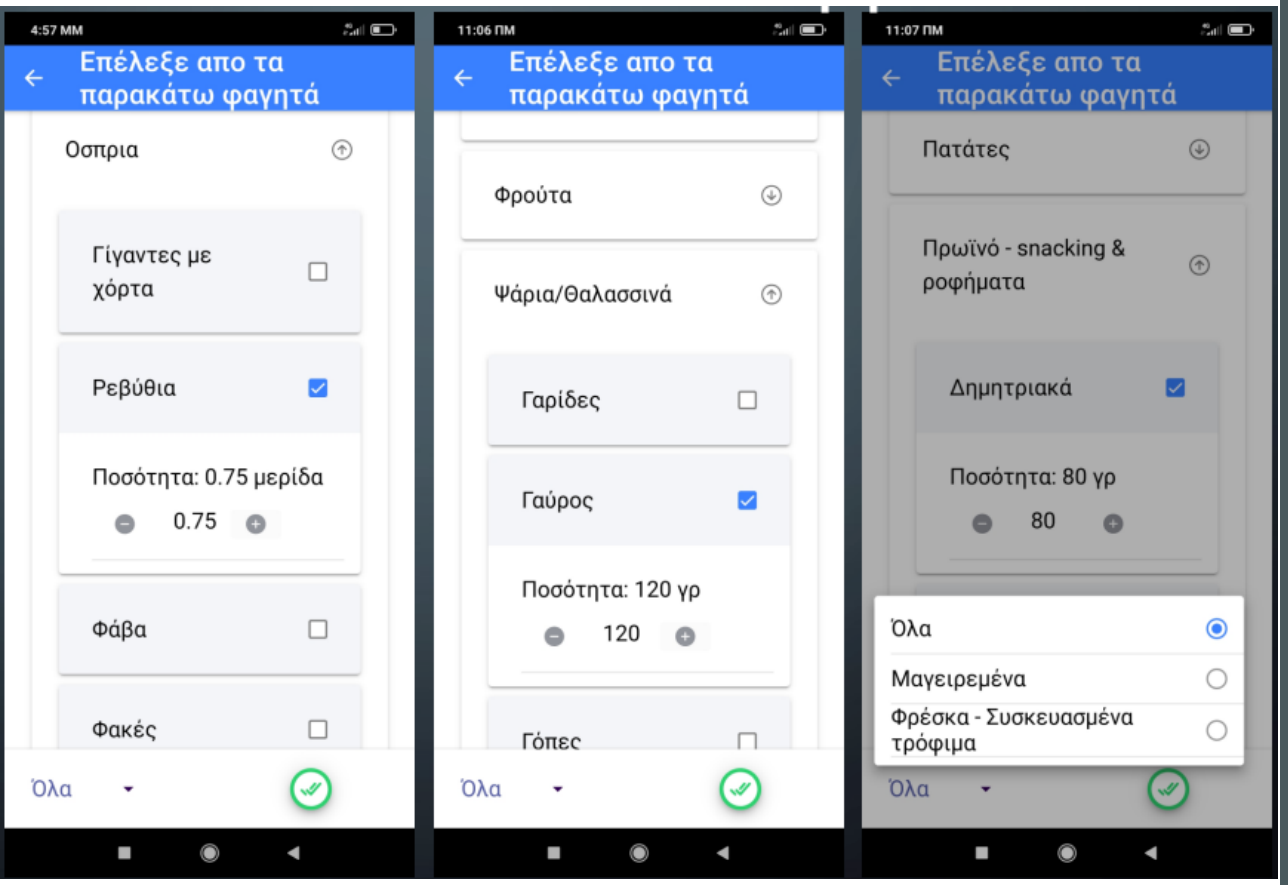

MORE SCREENS

ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΕΙΧΑΝ ΤΗ ΔΥΝΑΝΟΤΗΤΑ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΟΥΜΕ ΑΠΟ ΛΙΣΤΑ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΑΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΝΑ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΟΥΝ ΤΙΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΠΕΡΡΙΠΤΑΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΠΑΤΑΛΗ ΜΕΣΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

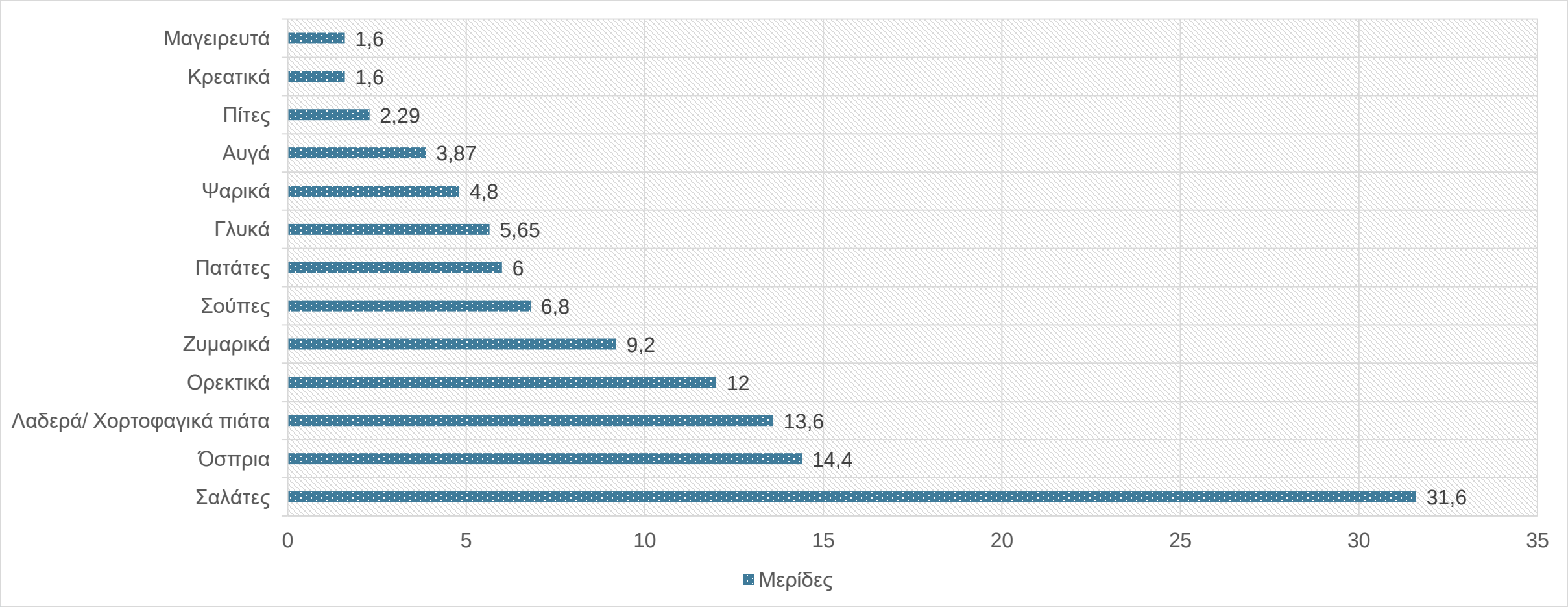

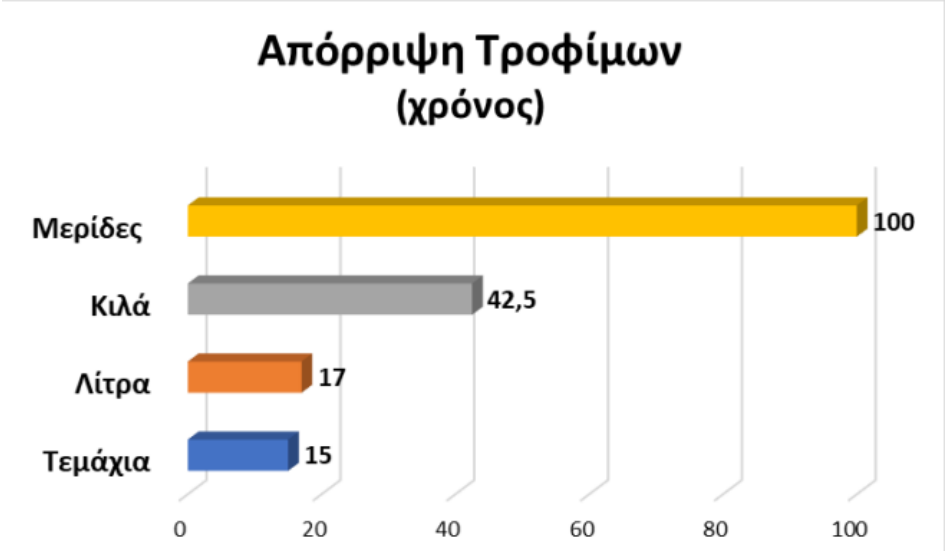

Κάθε χρόνο απορρίπτονται πάνω από 450 μερίδες φαγητού δηλαδή περίπου **800,00€** με **1.000,00€** !!!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

Φάνης Ζαχαράτος
Μεταδιδακτορικός Ερευνητής
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο & ΕΚ «ΑΘΗΝΑ»

Email: theofanis.zacharatos@ac.eap.gr
f.zacharatos@athenarc.gr

Latest Publications

- Consumer Behaviour and Food Waste in Greece: Insights from 2012 to 2024: click to read
- From Plate to Bin: Consumer Segments and Food Waste in Greece: click to read